

**NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET:
ISLAMSKA VJERONAUKA
ZA SVE SMJEROVE GIMNAZIJA**

RAZRED: PRVI
SEDMIČNI BROJ ČASOVA: 1
GODIŠNJI BROJ ČASOVA: 36

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- Uvođenje učenika u tematska područja islama s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.
- Razvijati sposobnosti sagledavanja života iz ugla religiozne, religijske i vjerske stvarnosti
- Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnoj i zajedničkoj razini
- Osposobiti učenika za razumijevanje smisla vjere u svakodnevici, uz razvijanje svijesti o kontinuitetu božijih poruka i očuvanju izvornog učenja
- Upoznati pojam objave kao jedinstvene komunikacije Boga sa stvorenjima
- Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
- Upoznati sa suštinom i smislom imanskih šarta kao osnovnih temelja islamskog vjerovanja
- Razvijati temeljne spoznaje o božijem stvaranju svijeta i čovjeka, te ulozi čovjeka kao halife – njegovog namjesnika na zemlji
- Upoznati sa suštinom i smislom islamskih šarta kao osnovnih temelja islamskog djelovanja
- Razviti ekološku svijest na temeljima učenja islama o prirodi kao Božijem djelu i odgovoran odnos prema njoj
- Razviti osnove morala i etičnosti kod učenika po uzoru na Muhammeda, a.s.
- Usvojiti principe islama u odijevanju i ishrani
- Upoznati učenika sa demokratskim načelima uspostave hilafeta i periodom pravednih halifa
- Razviti ličnost učenika kao duhovno, duševno i djelatno bića
- Upoznati vjerski govor i razviti sposobnost kritičkog prosuđivanja različitih oblika religioznog i vjerskog mišljenja i ponašanja
- Razvijati toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
- Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
- Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

1

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Od „poučavanja imenima“ do naredbe „uči“	4
2. Očuvanje izvornog učenja	4
3. Temelji imana	4
4. Allah je Stvoritelj	3
5. Temelji islama	5
6. Islam i ekologija	3
7. Put do čovjeka	4
8. Vjera u svakodnevici	4
9. Demokratski počecima povijesti islama	3
10. Islam i kultura dijaloga	2

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Od „poučavanja imenima“ do naredbe „uči“ (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Opisuje razvoj vjere zajedno sa razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu, i prihvata islam kao nužnu potrebu duše Definira i objašnjava pojmove 	<ul style="list-style-type: none"> islam teslim monoteizam politeizam ateizam Pravi put i stranputice darovi Božiji 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 2. Očuvanje izvornog učenja (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama i djeluje u skladu s njima 	<ul style="list-style-type: none"> objava-vahj Kur'an tefsir mufesir sunnat hadis (sahih, hasen, daif, mevdu') mu'džiza 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 3. Temelji vjerovanja (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa izazovima života Povezuje temelje vjerovanja sa životom i određuje svoje prioritete prema njima 	<ul style="list-style-type: none"> slobodna volja vječnost vjerovanje melek Božije objave poslanik Sudnji dan kadaa i kadra (Sudbina) 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Fizika Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 4. Allah je Stvoritelj (okvirni broj časova 3)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo 	<ul style="list-style-type: none"> vjera nauka stvaranje kreacionizam porijeklo čovjeka postojanje 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Fizika Geografija Biologija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 5. Temelji islama (okvirni broj časova 5)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu Iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu Povezuje vjeru i život određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima 	<ul style="list-style-type: none"> kelime-i-šehadet namaz post zekat hadž 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura

Tema: 6. Islam i ekologija (okvirni broj časova 3)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, Praktikuje ekološku kulturu muslimana Reaguje na narušavanje harmonije 	<ul style="list-style-type: none"> ekologija prirodna bogatstva ekološka kultura muslimana harmonija duhovna ekologija ekološki problemi prirodna bogatstva kao Božiji dar 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 7. Put do čovjeka (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, Analizira njihovu ulogu u svom životu Prepoznaje ovovremene izazove za mlade osobe, Analizira načine odgovora na izazove 	<ul style="list-style-type: none"> moral etika izazovi dobro zlo pokajanje blud 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura Etika
Tema: 8. Vjera u svakodnevici (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama Prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu 	<ul style="list-style-type: none"> kultura odijevanja porodica odgovornost čednost porok estetika zdrava hrana halal certifikat 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Biologija Geografija Hemija Likovna kultura Muzička kultura
Tema: 9. Demokratski počeci povijesti islama (okvirni broj časova 3)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava demokratski način formiranja državnog uređenja prvih generacija muslimana, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe 	<ul style="list-style-type: none"> država dravna uređenja muslimani i država halife vođa pravednost pravda nepravda 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura Etika
Tema: 10. Islam i kultura dijaloga (okvirni broj časova 2)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom, Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, Uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja 	<ul style="list-style-type: none"> dijalog dijaloška kultura dijaloško mišljenje međureligijski dijalog muslimanska kulture dijaloga 	<ul style="list-style-type: none"> Jezik Historija Geografija Likovna kultura Muzička kultura Etika

Didaktička uputstva i preporuke

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnik treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira **čime i kako** će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevним životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogućiti da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadatke, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja